บทที่ 5
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง“การประเมินหลักสูตรและความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต: กรณีศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2547 ผู้วิจัยนำเสนอ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผลการวิจัย
5. ข้อเสนอแนะ
5. วัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์ทั่วไปของการวิจัย

เพื่อประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2547

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1) เพื่อประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ด้านบริบท

2) เพื่อประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ด้านปัจจัยนำเข้า

3) เพื่อประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ด้านกระบวนการ

4) เพื่อประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ด้านผลผลิต

5) เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้ใช้มหาบัณฑิต

6) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะและแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยวิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสาร หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หลักสูตร, การประเมินหลักสูตร, แบบจำลองการประเมินแบบซิปป์ (CIPP Evaluation Model) และหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2547 โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อนำมาใช้ในการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัย

2. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรในการวิจัย คือ กรรมการบริหารหลักสูตร จำนวน 5 คน อาจารย์ผู้สอน จำนวน 6 คน บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2547 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2549-2553 จำนวน 79 คน และผู้ใช้บัณฑิตตามหน่วยงาน/สถานประกอบการ จำนวน 10 แห่ง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจงจากประชากรผู้ประสงค์จะให้ความร่วมมือให้ข้อมูล คือ กรรมการบริหารหลักสูตร จำนวน 4 คน อาจารย์ผู้สอน 5 คน บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2549-2553 จำนวน 50 คน และผู้ใช้มหาบัณฑิตตามหน่วยงาน/สถานประกอบการ จำนวน 8 แห่ง

3. สร้างและทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ตามรูปแบบการประเมินซิปป์ (CIPP Evaluation Model) ของแดเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม (Danial L. Stufflebeam) ให้ครอบคลุมความคิดเห็นการประเมิน ดังนี้

3.1 การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation : C) ได้แก่ ปรัชญา วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

3.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation : I) ได้แก่ กรรมการบริหารหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน ผู้เรียน โครงสร้างเนื้อหารายวิชา อาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก แหล่งเรียนรู้ และงบประมาณ

3.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) ได้แก่ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

3.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation : P) ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวนบัณฑิตที่จบการศึกษา จำนวนการมีงานทำ ความรู้ ความสามารถในการทำงาน และความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตด้านผลผลิตของหลักสูตร

ได้แบบสอบถามจำนวน 4 ชุด เป็นแบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และคำถามปลายเปิด สำหรับสอบถามกรรมการบริหารหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน และ

บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ได้แบบสัมภาษณ์ 1 ชุด เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สำหรับสัมภาษณ์กรรมการบริหารหลักสูตร

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ส่งแบบสอบถามและเอกสารหลักสูตรไปยังกรรมการบริหารหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน ด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามกลับมาจากกรรมการบริหารหลักสูตร จำนวน 4 ฉบับ และจากอาจารย์ผู้สอน จำนวน 5 ฉบับ

2. ส่งแบบสอบถามไปยังผู้ใช้บัณฑิตตามหน่วยงาน/สถานประกอบการ จำนวน 10 แห่ง และขอความอนุเคราะห์ให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถามกลับให้ผู้วิจัยทางไปรษณีย์ตามซองที่จ่าหน้าถึงผู้วิจัยและผนึกดวงตราไปรษณีย์แล้ว ได้รับแบบสอบถามกลับมาจากผู้ใช้บัณฑิตตามหน่วยงาน/สถานประกอบการ จำนวน 8 แห่ง

3. ส่งแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างไปยังกรรมการบริหารหลักสูตรและนัดหมายวันสัมภาษณ์ตามที่ผู้ให้สัมภาษณ์สะดวก กรรมการบริหารตอบรับการนัดหมายและให้สัมภาษณ์ จำนวน 4 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากแบบสอบถาม พิจารณาจากค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นที่ได้จากการตอบแบบสอบถามตามเกณฑ์ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.50 - 5.00	หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.50 - 4.49	หมายถึง มีความเหมาะสมมาก
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50 - 3.49	หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50 - 2.49	หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.49	หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

สรุปผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ในภาพรวมด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิตมีดังนี้

1. ผลการประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ที่ได้จากกรรมการบริหารหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน และบัณฑิตในหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\overline{X}$ = 3.88, SD = 0.42) โดย เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ อาจารย์ผู้สอนและบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีความ

คิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.89, SD = 0.48 และ $\overline{X}$ = 3.89, SD = 0.37) กรรมการบริหารหลักสูตรมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (X = 3.88, SD= 0.40) เมื่อพิจารณาผลการประเมินหลักสูตรในภาพรวมทุกด้านพบว่าด้านที่มีความเหมาะสมลำดับแรกได้แก่ ด้านบริบท ($\overline{X}$ = 4.29, SD = 0.34) ส่วนลำดับสุดท้ายได้แก่ด้านผลผลิต ($\overline{X}$ = 3.50, SD = 0.53) ผลการประเมินด้านบริบท (Context) มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.33, SD = 0.34) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ บัณฑิตมีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.47, SD=0.34) รองลงมาได้แก่อาจารย์ผู้สอนมีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.30, SD=0.45) และลำดับสุดท้ายคือกรรมการบริหารหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.21, S.D.= 0.25) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมเป็นลำดับแรก มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.63 , SD = 0.45)

2. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.10, SD = 0.37) โดย เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ กรรมการบริหารหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.21, SD = 0.37) รองลงมาได้แก่อาจารย์ผู้สอนมีค่าเฉลี่ยระดับมาก($\overline{X}$ = 4.20, SD = 0.43) และลำดับสุดท้ายคือบัณฑิตมีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\overline{X}$ =3.90, SD = 0.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า คุณสมบัติ คุณวุฒิ และคุณลักษณะของกรรมการบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสมลำดับแรกระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.89 , SD = 0.26)

3. ผลการประเมินด้านด้านกระบวนการ (Process) มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.65, SD = 0.45) โดย เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ กรรมการบริหารหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยระดับมาก (X = 3.70, SD=0.43) รองลงมาได้แก่อาจารย์ผู้สอนมีค่าเฉลี่ยระดับมาก($\overline{X}$ = 3.68, SD=0.53) และลำดับสุดท้ายคือบัณฑิตมีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.65, SD=0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสมลำดับแรก ระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.42 , SD =0.45)

4. ผลการประเมินด้านผลผลิต (Product) มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.51 , SD = 0.53) โดย เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ บัณฑิตมีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.64, SD = 0.42) รองลงมาได้แก่กรรมการบริหารหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยระดับมาก($\overline{X}$ = 3.50, SD = 0.55) และลำดับสุดท้ายคืออาจารย์ผู้สอนมีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.40, SD = 0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า จำนวนการมีงานทำมีค่าเฉลี่ยลำดับแรกระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.72, SD = 0.65)

ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณลักษณะและการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา จากมหาวิทยาลัยบูรพามีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.25, SD = 0.43) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านทักษะความ สัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.75, SD = 0.46) รองลงมาคือด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.63, SD = 0.52) และลำดับสุดท้าย คือ ด้านความรับผิดชอบ

มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 2.88, SD = 0.83) ผลการสัมภาษณ์กรรมการบริหารหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาได้ให้ความเห็นในภาพรวมว่าหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษามีความเหมาะสม โดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าหลักสูตรมีประสิทธิภาพสามารถสร้างบัณฑิตให้มีคุณภาพมีความรู้ความสามารถ และมีคุณธรรม

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาที่ได้จากกรรมการบริหารหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน และบัณฑิตในหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ด้านที่มีความเหมาะสมลำดับแรกได้แก่ ด้านบริบท อาจเป็นเพราะการกำหนดปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจน ครอบคลุมทั้งด้านการวิจัยและการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีการศึกษา มุ่งให้มีทั้งความรู้และคุณธรรม คุณสมบัติของกรรมการบริหารหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน มีคุณวุฒิตรงตามสาขาวิขาของหลักสูตร มีประสบการณ์สอนมาก โครงสร้างหลักสูตรและรายวิชาครอบคลุมงานด้านเทคโนโลยีการศึกษา รวมถึงมีแผนการเรียนให้เลือกตามความประสงค์ของผู้เรียน ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุภาภรณ์ ตรีนภา(2554, บทคัดย่อ) เรื่อง การประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการประกันภัย และการบริหารความเสี่ยง พ.ศ.2552 คณะสถิติประยุกต์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ โดยใช้การประเมินตามรูปแบบ CIPP MODEL ผลการวิจัยพบว่าหลักสูตร มีความเหมาะสมมากเกือบทุกด้าน

2. ผลการประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ด้านบริบท (Context) พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมเป็นอันดับแรก อาจเป็นเพราะการกำหนดปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจน ครอบคลุมทั้งด้านการวิจัยและการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีการศึกษา มุ่งให้มีทั้งความรู้และคุณธรรม ดังได้กล่าวมาแล้ว สอดคล้องกับงานวิจัยของกัมปนาท อาชา(2554, บทคัดย่อ) เรื่อง การประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรทุกข้อสอดคล้องกับความมุ่งหมายทางการศึกษาของบลูม (bloom) และสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาสาขาเทคโนโลยีการศึกษา

3. ผลการประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาด้านปัจจัยนำเข้า(Input) พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าคุณสมบัติ คุณวุฒิ และคุณลักษณะของกรรมการบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสมลำดับแรกระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะกรรมการบริหารหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนมีคุณสมบัติ คุณวุฒิ และคุณลักษณะตรงกับสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัมปนาท อาชา (2554, บทคัดย่อ) ที่ทำการประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่พบว่าด้านคุณลักษณะของอาจารย์ ด้านคุณสมบัติผู้เข้าศึกษามีความเหมาะสมในระดับมาก

4. ผลการประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาด้านกระบวนการ(Process) พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสมลำดับแรกระดับมาก อาจเป็นเพราะกรรมการบริหารหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้มีคุณสมบัติ คุณวุฒิ และคุณลักษณะเหมาะสม จึงส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนโดยตรง สอดคล้องกับงานวิจัยของกัมปนาท อาชา (2554, บทคัดย่อ) ที่ทำการประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่พบว่า ด้านกระบวนการเรียนการสอนและด้านการบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาภรณ์ ตรีนภา (2554, บทคัดย่อ) เรื่อง การประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการประกันภัย และการบริหารความเสี่ยง พ.ศ.2552 คณะสถิติประยุกต์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ โดยใช้การประเมินตามรูปแบบ CIPP MODEL ผลการวิจัยพบว่าด้านกระบวนการบริหารจัดการมีความเหมาะสมมากเกือบทุกประเด็น

ผลการประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาด้านผลผลิต (Product) พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าจำนวนการมีงานทำมีค่าเฉลี่ยลำดับแรก ระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นนิสิตภาคพิเศษซึ่งมีงานทำอยู่แล้วและเลือกมาเรียนสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาซึ่งตรงกับงานที่ทำอยู่ เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต และคณะ (2550, หน้า 10-16) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ด้านความสามารถทางวิชาการและด้านความสามารถที่ส่งผลต่อการทำงานมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

5. ผลการประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา จากความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต พบว่า คุณลักษณะและการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา จากมหาวิทยาลัยบูรพา มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีค่าเฉลี่ยระดับมาก รองลงมาคือด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มีค่าเฉลี่ยระดับมาก และลำดับสุดท้าย คือ ด้านความรับผิดชอบมีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนให้ความสำคัญกับความรู้ความสามารถทางวิชาการมากกว่า แม้ว่าจะคำนึงถึงคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมด้วย และอาจเป็นผลจากอิทธิพลของสภาพสังคมและเทคโนโลยีปัจจุบันที่ดึงเวลาของคนส่วนใหญ่ไปจากงาน และส่งเสริมให้ผู้คนต่างรักความสบาย ทำให้ความมุ่งมั่นความรับผิดชอบ ไม่ใช่คุณลักษณะเด่นของคน ซึ่งนับว่าเป็นปัญหาที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันทุ่มเทสรรพกำลังเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของเราต่อไป สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา(สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา http://www.mua.go.th) ที่กำหนดว่าพึงประสงค์ให้บัณฑิตมีพัฒนาการ 5 ด้าน คือ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral) 2) ด้านความรู้ (Knowledge) 3) ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility) และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills) ทั้ง 5 ด้านนี้ บางสาขาวิชาต้องการทักษะทางกายภาพสูง จึงต้อง เพิ่มการเรียนรู้ทางด้านทักษะพิสัย (Domain of Psychomotor Skill) ด้วย (สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา http://www.mua.go.th)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

การประเมินหลักสูตรและความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต : กรณีศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2547 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้งด้านบริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลผลิต จะพบว่ามีความเหมาะสมในระดับที่แตกต่างกันไป ผู้เกี่ยวข้องที่นำผลการวิจัยนี้ไปใช้จึงควรศึกษาจุดอ่อนและจุดแข็งในรายละเอียดของแต่ละประเด็นที่ค้นพบในด้านต่าง ๆ เพื่อนำไปปรับปรุงให้หลักสูตรมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการวิจัยประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา โดยใช้รูปแบบการวิจัยที่มีสัดส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพที่มากขึ้น เพื่อค้นหาสาเหตุของผลการประเมินให้ละเอียดลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น และควรเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิหลังทางสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาที่ต่างกัน เพื่อประโยชน์ในการคัดเลือกปัจจัยนำเข้าทั้งกรรมการบริหารหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน และผู้เรียนต่อไป